

Lääne-Eesti saarte biosfääriprogrammiala
Pärand. Taastamine. Tulevik.

PhD Liina Tabri
TalTech Kuressaare kolledž

18.07.2026

TAL TECH

unesco
Biosfääri programmiala

Kas Saaremaa oleks samasugune, kui siin
poleks tuhandeid aastaid inimesi elanud?

Looduskaitse on muutunud

Minevik

Liigid, objektid

↓

Elupaigad

↓

Maastikud

↓

Täna

Sotsiaal-ökoloogilised süsteemid

Miks UNESCO lõi biosfääri programmialad?

- 1971. a UNESCO programm „Inimene ja biosfäär“ (inglise k. „*Man and the Biosphere*“ ehk MAB
  - Looduskaitse
  - Kestlik areng
  - Teadus ja haridus

- MaB on > 50 a. aidanud otsida kohalikke lahendusi globaalsetele probleemidele ning toetanud seeläbi kestlikku arengut.

Learning places for sustainable development

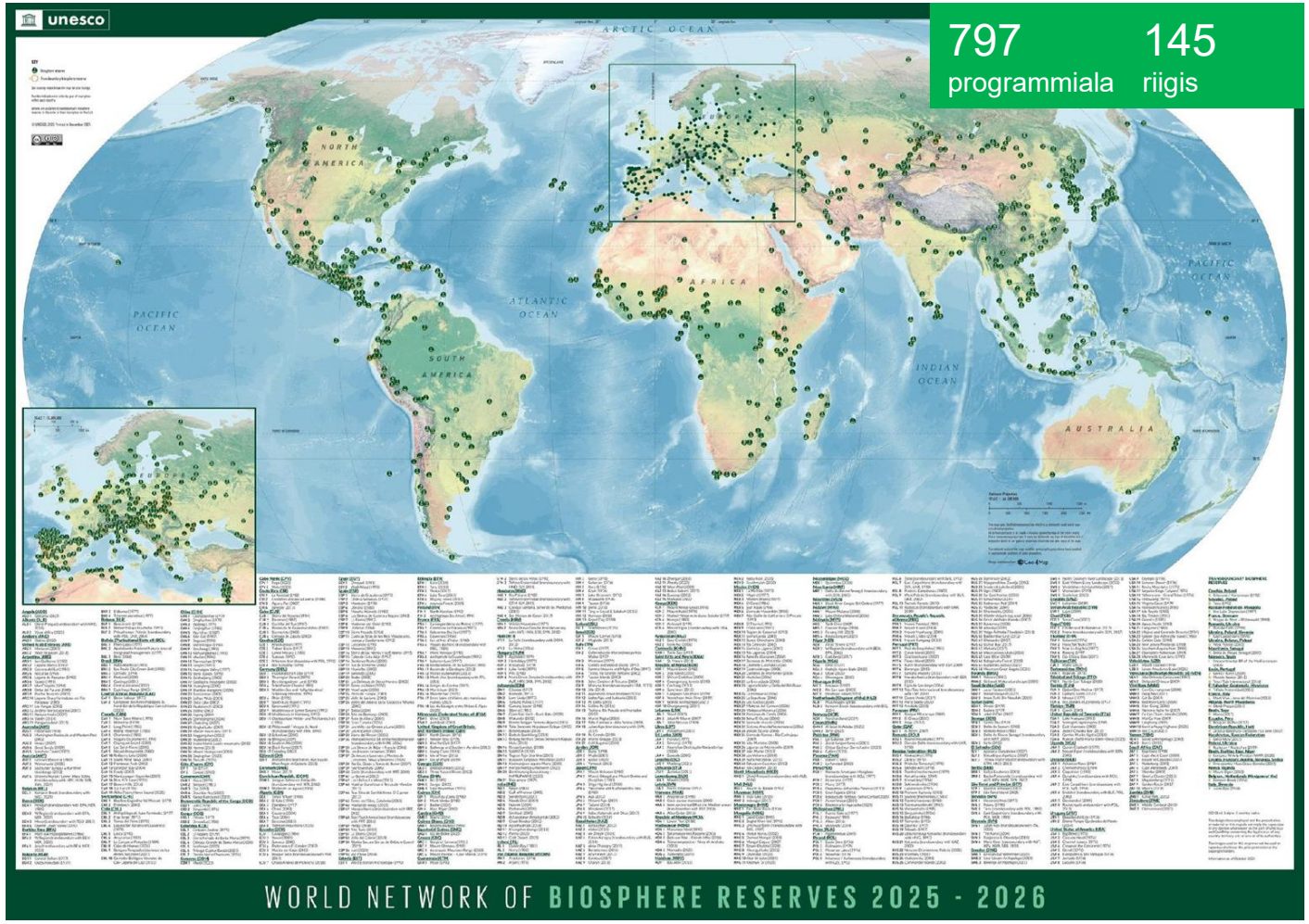

Allikas: UNESCO MAB Programme (2026

Miks just Lääne-Eesti saared?

Lääne-Eesti saarte biosfääriala

- UNESCO biosfääriala alates 1990. aastast
- Eesti ainus biosfääriala
- Saaremaa, Hiiumaa, Muhu, Vormsi ja Ruhnu
- meri moodustab üle poole programmialast

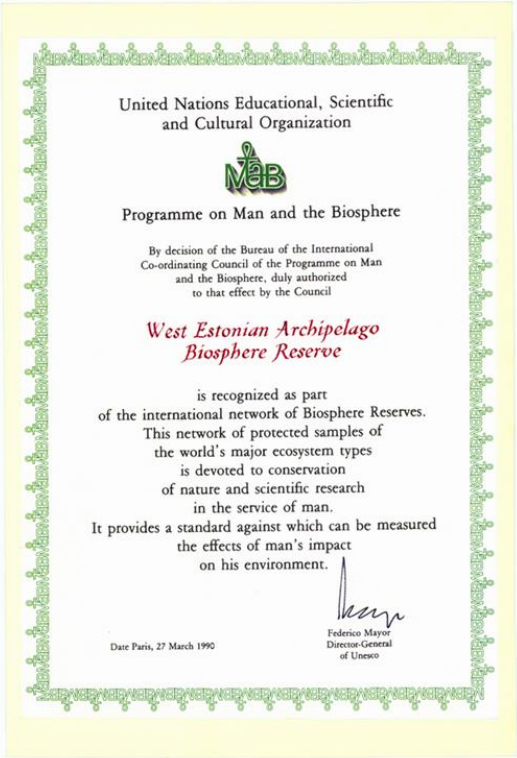

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Programme on Man and the Biosphere

By decision of the Bureau of the International Co-ordinating Council of the Programme on Man and the Biosphere, duly authorized to that effect by the Council

West Estonian Archipelago Biosphere Reserve

is recognized as part of the international network of Biosphere Reserves. This network of protected samples of the world's major ecosystem types is devoted to conservation of nature and scientific research in the service of man. It provides a standard against which can be measured the effects of man's impact on his environment.

Date Paris, 27 March 1990

Federico Mayor
Director-General
of Unesco

- **Loodus • Kultuur • Kogukonnad**

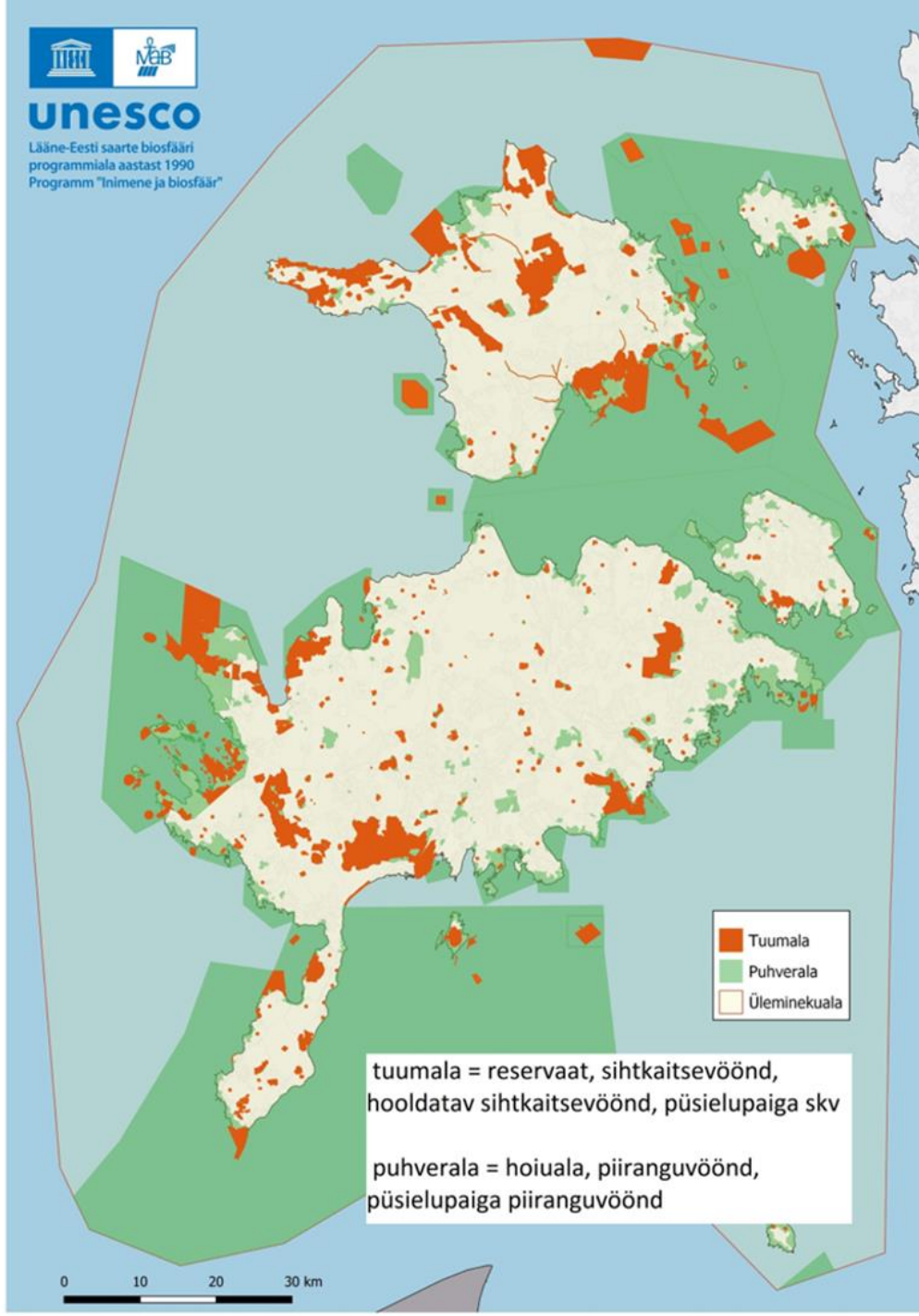

Mis teeb selle piirkonna maailmas eriliseks?

- **Koos kujunenud maastikud**
- loopealsed
- rannaniidud
- puisniidud
- kadastikud
- **Need ei ole ainult loodusmaastikud.**
- **Need on kultuurmaastikud.**

Biosfääriala ei ole kaitseala

- Biosfääriala ei kehtesta uusi piiranguid.
- See loob koostööraamistiku
  - teadusele
  - haridusele
  - kogukondadele
  - kestlikule arengule

Kuidas biosfääri programmiala ellu viiakse?

Looduse hoidmine algab looduse mõistmisest.

Biosfääriala on praktiline õpikeskkond

- **UNESCO biosfääriala = koht, kus**
  - katsetatakse lahendusi
  - tehakse koostööd
  - õpitakse loodusest
  - jagatakse teadmisi

Kodanikuteadus

Liikumis- ja loodusvaatluste väljakutsed 2024-2026

Vaatlused vahemikul 27.03–31. dets 2025

Vaatlusi saartel kokku **2557**:

- Saaremaa vald – 1330
- Hiiumaa vald – 1123
- Muhu vald – 94
- Vormsi vald – 9
- Ruhnu vald – 0

Kaitsealuseid liikide vaatlus tehti 858 korral:

- I kaitsekategooria 9
- II kategooria 164
- III kaitsekategooria 685

Kaunis kuldking

Kahkjaspunane sõrmkäpp

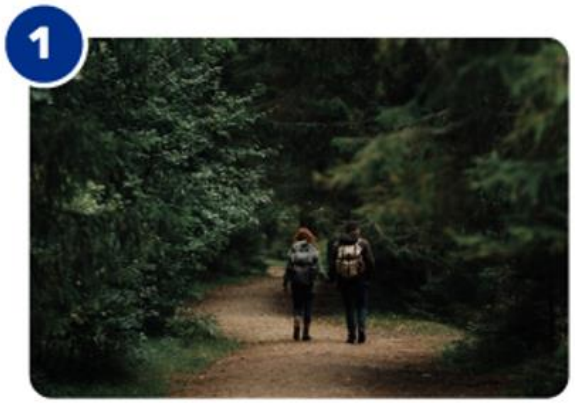

Liigu metsas, mere ääres või veeda aega oma koduaias ja hoia käepärast laetud akuga mobiiltelefon.

Märka enda ümber elurikkust - tuvasta liik, arvukus ning võimalusel tee foto, video või salvesta heliklipp!

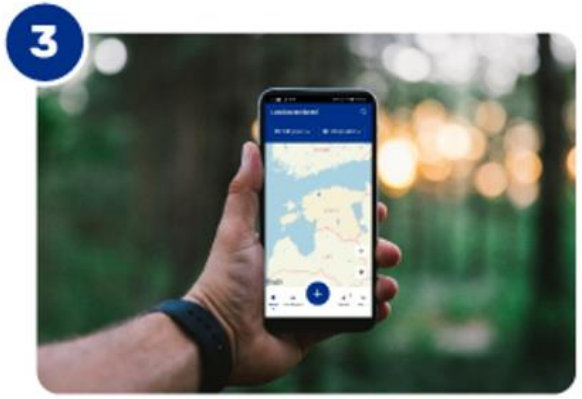

Salvesta ja edasta vaatlused Loodusvaatluste nutirakendusega.

Biosfääriala ühendab inimesi

Koostöö

- teadus
- haridus
- kogukonnad
- UNESCO Läänemere äärsete maade võrgustik (Biosphere for Baltic), UNESCO Põhjamaade võrgustik (NordMab)

Millised on järgmised väljakutsed?

Lääne-Eesti saarte biosfääriala järgmised väljakutsed:

- Kliimamuutustega kohanemine
- Läänemere seisund
- Elurikkuse hoidmine
- Kogukondade elujõulisus
- Järgmise põlvkonna kaasamine
- Maakasutuse muutused

Miks vajab tänapäeva looduskaitse biosfäärialasid?

Looduskaitse ei ole ainult looduse kaitsmine.

See on inimese ja looduse suhte hoidmine.

Pärand
Taastamine
Tulevik

Lääne-Eesti saarte biosfääriala aitab neid kolme siduda.

Tänan kuulamast!